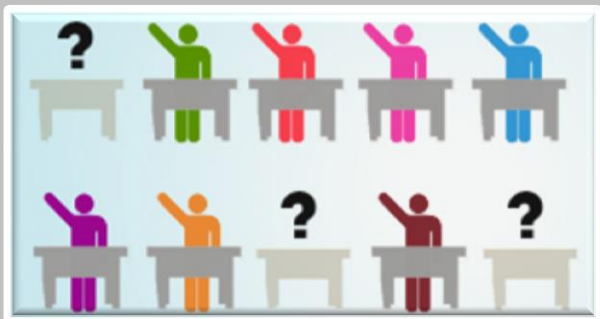

ZDRAVSTVENI ABSENTIZEM

Lilijana Šprah in Barbara Dolenc
Družbenomedicinski inštitut ZRC SAZU
<http://dmi.zrc-sazu.si/#v>

Marec, 2014

Projekt "Skrb za zdravje zaposlenih skozi usmerjeno obvladovanje psihosocialnih obremenitev" je na podlagi Javnega razpisa za Sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2013 in 2014 finančno podprl Zavod za Zdravstveno zavarovanje Slovenije.

V Sloveniji evidentiramo letno 10 do 11 milijonov izgubljenih delovnih dni zaradi bolezni ali poškodb.

Stroški za nadomestila plač delodajalcev in ZZS so se od leta 2001, ko so znašali 225 milijonov €, do leta 2010 povečali na 459,7 milijonov €.

Zdravstveni absentizem v Sloveniji predstavlja resen **družbeni, socialni in ekonomski problem**, ki se ga še ne lotevamo dovolj celovito.

V Evropi lahko pričakujemo povečanje absentizma tudi na račun spremenjene **spolne in starostne strukture** zaposlenih ter zaradi **posledic globalne krize**.

Več kot 50 % zaposlenih doživlja simptome zgodnjih faz izgorelosti, vsak deseti zaposleni doživi skrajno fazo izgorelosti.

Zdravstveni absentizem v Sloveniji je v primerjavi z drugimi evropskimi državami relativno visok, ta razlika pe se v zadnjih letih zmanjšuje.

ZDRAVSTVENI ABSENTIZEM

Krajše in daljše odsotnosti od dela zaposlenim **znižujejo dohodek**, zmanjšujejo **motivacijo** za delo, povzročajo različna **nezadovoljstva**, manjše možnosti napredovanja, ipd.

Delodajalci se zaradi absentizma soočajo z **zmanjševanjem produktivnosti in konkurenčnosti**, s težavami pri **organizaciji** delovnega procesa in povečanimi **stroški** za nadomestila plač.

Pri izvajalcih obveznih socialnih zavarovanj so v ospredju **stroški** za nadomestila plač, na ravni narodnega gospodarstva pa **izpad delovnih dni**, zmanjšanje **produktivnosti in konkurenčnosti**, **izguba proizvodnje**, kar se kaže tudi v **nižjem ustvarjenem domačem bruto proizvodu**.

V skoraj vseh delovnih okoljih lahko v zadnjih letih zasledimo naraščanje absentizma zaradi psihičnih motenj in slabega zdravja, na kar vplivajo tudi negotove krizne razmere.

Izgorelost in depresija postajata ključni poklicni bolezni 21. stoletja.

ZDRAVSTVENI ABSENTIZEM

Več informacij na: <http://dmi.zrc-sazu.si/sl/strani/promocija-zdravja-na-delovnem-mestu#v>

Zdravstveni absentizem je **začasna zadržanost z dela zaradi bolezni in poškodb ter drugih razlogov**. Razumemo ga kot izgubljeni čas, ko zaposleni **začasno ni sposoben opravljati dela** zaradi navedenih razlogov.

Zdravstveni absentizem je ena izmed **pravíc zaposlenih**, hkrati pa predstavlja tudi enega od **negativnih kazalnikov zdravstvenega stanja zaposlenih** oziroma aktivne populacije.

DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA BOLNIŠKO ODSOTNOST

- **Dejavniki, vezani na delovno organizacijo:** neustrezni in nehigienski pogoji dela, ekonomski problemi, starostna struktura delavcev, struktura delavcev po kvalifikaciji, po spolu, oddaljenost od družine;
- **Nerazumevanje vodstva za probleme delavcev;**
- **Dejavniki, vezani na družbo:** konfliktne situacije, problemi v družini, zdravstvene službe z dolgotrajno diagnostiko, preobremenjenost zdravnikov, pomanjkanje ustreznega kadra;
- **Dejavniki vezani na delavca:** medicinski vzroki, paramedicinski vzroki.

Raziskave kažejo, da so **glavni vzroki za zdravstveni absentizem** povezani predvsem s **psihosocialnimi tveganji**: dolg in naporen urnik, prevelika količina dela, slaba socialna in organizacijska klima v delovni organizaciji, premalo sodelovanja v odločitvenih procesih, pomanjkanje kontrole nad delom, nejasnost in konfliktnost vlog, osebnostne značilnosti zaposlenih, in podobno.

ZDRAVSTVENI PREZENTIZEM

Zdravstveni prezentizem je pojav, ko zaposleni **prihaja na delovno mesto kljub bolezni**, ki je izražena do te mere, da ne zmore več učinkovito opravljati svojega dela. Posledice so **zmanjšana storilnost in učinkovitost, izgorelost ter daljši in manj ugoden potek zdravljenja**.

Stroški prisotnosti na delu kljub bolezni **presejajo stroške odsotnosti**, saj se poleg zmanjšane storilnosti in učinkovitosti **povečuje število napak** in poškodb pri delu, prihaja do **dodatnih zdravstvenih zapletov** in posledično **daljših odsotnosti z dela** zaradi **težjega poteka bolezni**.

KAJ STORITI?

- Spodbujanje **dobrega zdravja** in **prisotnosti na delu** namesto kaznovanja odsotnosti;
- **Izboljšanje delovnega okolja** in **varnosti** pri delu;
- Zagotavljanje **socialne varnosti** zaposlenih med začasno zadržanostjo z dela, ki ne bi smela spodbujati k izostajanju z dela, temveč k **takojšnji rehabilitaciji** in čim **hitrejšemu povratku** na delovno mesto.